

Gwers 1. Pennaeth yn Gwahardd Ceir!

Amcanion a Chanlyniadau Dysgu

1. Gwybod bod ystod o ddulliau trafndiaeth i'w cael.
2. Deall bod gwahanol ddulliau trafndiaeth yn effeithio ar bobl yn wahanol.
3. Gwerthuso effaith gwahanol ddulliau trafndiaeth.

FfLIRh 8.LLS5 amddiffyn dadl gyda gwybodaeth a rhesymau, e.e. wrth chwarae rôl neu mewn dadl
8.LLG1 ymateb yn gadarnhaol ac ystyrion i syniadau newydd a safbwyntiau gwahanol
Rhifedd CA3.1 trosglwyddo sgiliau mathemategol ar draws y cwricwlwm mewn amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd **CA3.16** dehongli graffiau sy'n disgrifio sefyllfaoedd bywyd go iawn, gan gynnwys y rheini a ddefnyddir yn y cyfryngau, gan adnabod y gall rhai graffiau fod yn gamarweiniol

Adnoddau

- Sleidiau 1 – 7 y Cyflwyniad PowerPoint.
- Ffilm: *Pa opsiwn trafndiaeth yw'r iachaf?*
Mae gan y ffilm lais-drosodd Cymraeg. Dewch o hyd i'r ffilm yma: www.sustrans.org.uk/cymru/cwricwlwm; ar y CD; www.youtube.com/user/SustransLibrary; neu drwy e-bost schoolswales@sustrans.org.uk
- 30x Taflen Waith 1: Meddwl, Paru, Rhannu!
- 6x Taflen Waith 2: Diemwnt 9 wedi ei dorri fel set o gardiau ar gyfer pob grŵp.
- 1x Taflen Waith 3: Cardiau Cymeriadau wedi eu torri'n set o gardiau ar gyfer y dosbarth.
- 6x Taflen Waith 4: Beth fyddent yn ei ddweud? (1 i bob grŵp).
- 30x Taflen Waith 5: Holiadur 'Cyn'.

Gwahaniaethu

- Ar Gyfer y Llai Hyderus: rhowch grŵp cymeriad prosiect mwy hygyrch iddynt, er enghraifft: Disgyblion, Rhieni, Athrawon Ymarfer Corff. Stopiwch y ffilm er mwyn cyfeirio disgyblion at wybodaeth allweddol.
- Ar Gyfer y Mwy Hyderus: rhowch grŵp cymeriad prosiect mwy heriol iddynt, er enghraifft: Heddlu Lleol; Nyrsys Ysgol; Trigolion Lleol. Defnyddiwch y ffilm i annog disgyblion mwy galluog a thalentog i ddatblygu meddwl beirniadol drwy ystyried methodoleg yr arbrawf yng ngoleuni diben y ffilm.

Dechreuad

Cyflwyno'r Datganiad

5 munud

- Dangoswch Sleid 2 y PowerPoint: "Mae'r Pennaeth wedi penderfynu gwahardd pob cerbyd rhag dod o fewn milltir i'r ysgol".
- Cyflwynwch y prif ddatganiad hwn i ddisgyblion fel senario bywyd go iawn ar gyfer ymatebion gonest.
- Anogwch drafodaeth ddosbarth ar unwaith, nodwch y geiriau allweddol a'r emosiynau a ddangosir.

Cyngor da: Stopiwch y ffilm i drafod methodoleg yr arbrawf gyda disgyblion mwy galluog a thalentog a datblygu meddwl beirniadol ar gyfer gwyddoniaeth.

Prif Weithgaredd

Sefydlu Grwpiau Prosiect a Chymeriadau

40 munud

- Dosbarthwch Daflen Waith 1: Meddwl, Paru, Rhannu i'r disgyblion.
- Dangoswch 6 eiliad o'r ffilm *Pa opsiwn trafndiaeth yw'r iachaf?* Mae gan y ffilm lais-drosodd Cymraeg. Dangosir dwy ffaith ar y sgrin. Stopiwch y ffilm a thrafodwch y ddwy ffaith hon gyda'r dosbarth. Gofynnwch i'r disgyblion nodi rheswm posibl am benderfyniad y Pennaeth yn y cylch meddwl.
- Parhewch i ddangos y ffilm gan ofyn i'r parau ychwanegu rhesymau newydd am benderfyniad y Pennaeth yn eu cylch meddwl. Os bydd angen, stopiwch y ffilm bob hyn a hyn i roi cyfle i'r disgyblion nodi syniadau.
- Ar ôl y ffilm gofynnwch i'r parau rannu'r nodiadau a wnaethant yn y cylch meddwl ac i nodi syniadau newydd yn y cylch paru. Casglwch adborth o ymatebion parau i'r dosbarth, disgyblion i nodi syniadau dosbarth yn y cylch rhannu (gweler nodyn gwahaniaethu).
- Esboniwch i'r disgyblion nad yw hwn mewn gwirionedd yn benderfyniad y mae'r Pennaeth wedi ei wneud ond gallai fod yn benderfyniad i ysgol yng Nghymru yn y dyfodol. Dangoswch Sleid 3 a gofynnwch i'r dosbarth: **pam** efallai y cafodd y Ddeddf Teithio Llesol ei phasio? **Sut** maent yn meddwl y gallai effeithio arnynt hwy?
- Dangoswch ac esboniwch Sleidiau 4–5, sy'n amlinellu'r prosiect a'r asesiad.
- Rhannwch y dosbarth i chwe grŵp o 4-5 disgybl. Rhowch un cerdyn cymeriad i bob grŵp (gweler y nodyn gwahaniaethu). Dywedwch wrth y disgyblion y byddant, yn ystod y prosiect hwn, yn gweithio yn y grwpiau hyn i ddatblygu dadleuon y cymeriadau a roddwyd iddynt. (D.S. Y grwpiau cymeriad yw: Disgyblion Blwyddyn 8; Athrawon Ymarfer Corff; Rhieni; Nyrsys Ysgol; Heddlu Lleol; Trigolion Lleol).
- Dosbarthwch y cardiau wedi eu torri allan o Daflen Waith 3: Diemwnt 9 (1 i bob grŵp).
- Dangoswch Sleid 6, esboniwch y gweithgaredd Diemwnt 9 a rhowch 2 funud i'r disgyblion ei gwblhau.
- Ar ddiwedd y gweithgaredd, gofynnwch i'r grwpiau ystyried a ydynt yn meddwl y bydd eu cymeriadau yn dadlau **o blaid** neu **yn erbyn** y datganiad a nodi'r rhesymau dros y penderfyniad hwn ar Daflen Waith 4: Beth fyddent yn ei ddweud?

Dosbarth Cyfan

15 munud

- Casglwch adborth o'r rhesymau allweddol y mae grwpiau wedi eu nodi am farn eu cymeriadau. Dywedwch wrth y disgyblion y byddant dros yr ychydig wersi nesaf yn ymchwilio'r materion sy'n ymwneud â'r daith i'r ysgol er mwyn datblygu sut bydd eu cymeriadau yn dadlau, a byddant yn ychwanegu gwybodaeth newydd i Ddalen Waith 4.
- Dangoswch Sleid 7 a dosbarthwch Daflen Waith 4: Holiadur 'Cyn'. Gofynnwch i'r disgyblion eu llenwi ac anfonwch hwy yn y post ar ddiwedd y prosiect er mwyn derbyn tystysgrifau a'r cyfle i ennill arddangosiad sioe driciau gan bencampwr BMX ar gyfer yr ysgol.

Gwaith Cartref (dewisol)

- Gofynnwch i ddisgyblion restru'r pethau maent yn eu **hoffi** a **ddim yn eu hoffi** am eu taith bresennol i'r ysgol.

Casglwch holiaduron y disgyblion i'w hanfon ar ddiwedd y prosiect. Bydd pob disgybl yn derbyn tystysgrif a bydd yr ysgol yn cael cyfle i ennill arddangosiad triciau gan bencampwr BMX.

Cyngor da: Sicrhewch fod y disgyblion yn cadw Taflen Waith 4 yn ddiogel fel y gallant ei defnyddio i goladu rhesymau a gwybodaeth allweddol.